TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ
THƯƠNG HIỆU & CÔNG LUẬN

Giảm nhựa dùng một lần: Chuyển từ lệnh cấm sang thay đổi cách tiêu dùng

06:39 02/11/2026

Thay vì áp dụng lệnh cấm hoàn toàn đối với túi nilon khó phân hủy và sản phẩm nhựa dùng một lần, Bộ Nông nghiệp và Môi trường đề xuất điều chỉnh lộ trình theo hướng hạn chế cung cấp miễn phí, kiểm soát sản xuất và tăng tỷ lệ vật liệu tái chế. Cách tiếp cận này được kỳ vọng tạo thêm thời gian để doanh nghiệp thích ứng, song cũng đặt ra yêu cầu thúc đẩy tiêu dùng xanh bằng những giải pháp thực chất.

Điều chỉnh lộ trình, tăng trách nhiệm từ khâu tiêu dùng

Theo dự thảo Nghị định quy định chi tiết một số điều của Luật Bảo vệ môi trường, Bộ Nông nghiệp và Môi trường đề xuất chuyển từ yêu cầu cấm sang hạn chế sử dụng sản phẩm nhựa dùng một lần tại các trung tâm thương mại, siêu thị, khách sạn và khu du lịch.

Theo đó, các cơ sở này sẽ không được cung cấp miễn phí bao bì nhựa, túi nilon khó phân hủy sinh học và sản phẩm nhựa dùng một lần. Nhóm sản phẩm thuộc diện điều chỉnh gồm khay, hộp đựng thực phẩm, bát, đũa, ly, cốc, dao, thìa, dĩa, ống hút và các dụng cụ ăn uống có thành phần nhựa được thiết kế để sử dụng một lần rồi thải bỏ.

Việc hạn chế cung cấp miễn phí túi nilon và đồ nhựa dùng một lần được kỳ vọng góp phần thay đổi thói quen tiêu dùng, thúc đẩy sử dụng sản phẩm thân thiện với môi trường

Điểm đáng chú ý là cơ quan soạn thảo không đề xuất cấm ngay lập tức mà điều chỉnh lộ trình kiểm soát. Theo định hướng được đưa ra, từ năm 2031 sẽ dừng sản xuất, nhập khẩu một số sản phẩm nhựa dùng một lần như ống hút, dao, thìa, dĩa và hộp xốp đựng thực phẩm. Thời điểm dừng sản xuất, nhập khẩu túi nilon khó phân hủy loại mỏng cũng được đề xuất lùi đến năm 2031.

Đồng thời, tiêu chí về độ dày túi nilon thuộc diện hạn chế được điều chỉnh từ dưới 50 µm xuống dưới 30 µm và bỏ quy định giới hạn kích thước.

Việc điều chỉnh này có sự khác biệt so với lộ trình tại Nghị định 08/2022. Theo quy định trước đó, sau năm 2025, các trung tâm thương mại, siêu thị, khách sạn và khu du lịch phải bảo đảm không lưu hành, sử dụng sản phẩm nhựa dùng một lần và bao bì nhựa khó phân hủy sinh học. Quy định cũng đặt ra yêu cầu dừng sản xuất, nhập khẩu túi nilon khó phân hủy có kích thước nhỏ hơn 50 cm x 50 cm, độ dày dưới 50 µm.

Có thể thấy, thay vì đặt trọng tâm vào biện pháp cấm, dự thảo hướng tới kiểm soát hành vi cung cấp và sử dụng sản phẩm nhựa, đồng thời tạo khoảng thời gian chuyển đổi cho các cơ sở kinh doanh và doanh nghiệp sản xuất.

Tiêu dùng xanh cần đi cùng nguồn cung thay thế

Bên cạnh điều chỉnh lộ trình giảm nhựa dùng một lần, dự thảo còn đề xuất quy định tỷ lệ vật liệu tái chế tối thiểu trong một số loại bao bì. Cụ thể, bao bì nhựa dùng để đựng đồ uống, thực phẩm, túi nilon và bao bì phục vụ vận chuyển hàng

hóa được đề xuất phải có tối thiểu 10% vật liệu tái chế; tỷ lệ đối với bao bì giấy là 20%.

Cơ quan soạn thảo cũng đề xuất cơ chế ưu đãi, khuyến khích doanh nghiệp nghiên cứu, phát triển và sử dụng vật liệu thay thế nhựa dùng một lần, trong đó có vật liệu sinh học có khả năng phân hủy hoàn toàn.

Những đề xuất này cho thấy chính sách giảm rác thải nhựa không chỉ tác động đến người tiêu dùng mà còn đặt ra yêu cầu thay đổi đối với toàn bộ chuỗi cung ứng. Doanh nghiệp sản xuất bao bì, bán lẻ, dịch vụ ăn uống và phân phối hàng hóa sẽ phải tính toán lại phương án đóng gói, lựa chọn vật liệu cũng như chi phí chuyển đổi.

Ở chiều thị trường, nhu cầu đối với sản phẩm thân thiện môi trường đang có tín hiệu tích cực. Khảo sát tiêu dùng xanh năm 2025 của Hiệp hội Doanh nghiệp Hàng Việt Nam chất lượng cao tại Hà Nội, Đà Nẵng, TP.HCM và Cần Thơ cho thấy khoảng 2/3 số người được hỏi dự kiến tăng sử dụng sản phẩm xanh; 86% sẵn sàng chi thêm 5-10% cho các sản phẩm đáp ứng tiêu chí này.

Khảo sát của NielsenIQ và Hội đồng Doanh nghiệp vì sự Phát triển bền vững Việt Nam (VBCSD) cũng cho thấy khoảng 72% người tiêu dùng Việt Nam sẵn sàng trả giá cao hơn cho sản phẩm xanh. Tuy nhiên, tỷ lệ người thực sự lựa chọn và sử dụng thường xuyên mới đạt khoảng 12-18%.

Khoảng cách giữa mức độ sẵn sàng và hành vi mua sắm thực tế cho thấy tiêu dùng xanh vẫn đối mặt với không ít rào cản. Giá thành, chất lượng, mức độ thuận tiện và khả năng tiếp cận sản phẩm thay thế đều ảnh hưởng đến quyết định của người mua.

Do đó, việc điều chỉnh lộ trình giảm nhựa cần đi kèm với nguồn cung sản phẩm thay thế có chất lượng, giá cả hợp lý và thông tin minh bạch. Nếu doanh nghiệp chưa có đủ lựa chọn thay thế, còn người tiêu dùng chưa sẵn sàng thay đổi thói quen, các mục tiêu giảm rác thải nhựa sẽ khó đạt hiệu quả như kỳ vọng.

Minh Thành *(t/h)*